

BA MƯƠI LĂM NĂM QUAN HỆ VIỆT NAM - XIN-GA-PO

VŨ TUYẾT LOAN *

Ngày 01-8-1973, Việt Nam và Xin-ga-po chính thức thiết lập quan hệ ngoại giao. Qua hơn ba thập kỷ, quan hệ hai nước ngày càng phát triển, đặc biệt trong các lĩnh vực kinh tế, chính trị. Chính phủ hai nước nỗ lực tăng cường hợp tác ngoại giao, góp phần củng cố quan hệ song phương cũng như vì sự phát triển chung của cộng đồng ASEAN.

Hợp tác chính trị sâu rộng

Tháng 1-1978, Thủ tướng Phạm Văn Đồng đã thực hiện chuyến thăm đầu tiên của lãnh đạo cấp cao Việt Nam sang Xin-ga-po, khởi đầu các cuộc gặp gỡ song phương giữa hai nước. Trong các chuyến thăm lẫn nhau, hai bên thường xuyên trao đổi quan điểm sâu rộng về các vấn đề cùng quan tâm. Bộ trưởng các Bộ Ngoại giao, Bộ Quốc phòng, Bộ Kế hoạch đầu tư... của hai nước tích cực thiết lập các cuộc gặp gỡ nhằm đưa ra những biện pháp thúc đẩy hợp tác trong các lĩnh vực cụ thể. Các ngành, địa phương và doanh nghiệp Việt Nam cũng cử nhiều đoàn sang Xin-ga-po học hỏi kinh nghiệm, kêu gọi đầu tư và tìm kiếm đối tác. Chỉ tính riêng nửa cuối năm 2003 và quý I năm 2004, đã có hơn 40 đoàn của hầu hết các bộ, ngành và một số tỉnh, thành phố lớn của Việt Nam sang Xin-ga-po theo chương trình chính thức hoặc chương trình học tập và trao đổi kinh nghiệm.

Phía Xin-ga-po cũng có nhiều đoàn cấp cao sang thăm và làm việc tại Việt Nam: chuyến thăm của Thủ tướng Xin-ga-po Go Chu Tông (tháng 3-1994; tháng 12-1998; tháng 3-2003 với sáng kiến hợp tác tay ba về FDI giữa ba nước

Việt Nam - Xin-ga-po - Nhật Bản, mở ra nhiều cơ hội đầu tư vào Việt Nam); chuyến thăm của Thủ tướng Xin-ga-po Lý Hiễn Long (tháng 4-2000 với tư cách Phó Thủ tướng; tháng 12-2004; tháng 9-2006 nhân lễ kỷ niệm 10 năm thành lập Khu Công nghiệp Việt Nam - Xin-ga-po (VSIP) - biểu tượng của sự hợp tác kinh tế thành công giữa hai nước).

Đặc biệt, chiều ngày 4-7-2008, Tổng thống Xin-ga-po S.R.Na-than đã đến thăm gian trưng bày Triển lãm về lịch sử và văn hóa Việt Nam tại Viện Bảo tàng Các nền văn minh châu Á ở Xin-ga-po. Cũng nơi đây, Tổng thống đã đặt hoa tại Bia tưởng niệm Chủ tịch Hồ Chí Minh⁽¹⁾. Đây là sự kiện quan trọng, đánh dấu mối quan hệ hữu nghị và hợp tác bền chặt trong suốt 35 năm qua giữa hai nước, thể hiện tình cảm tốt đẹp của nhân dân Xin-ga-po đối với nhân dân Việt Nam và Chủ tịch Hồ Chí Minh.

* TS

(1) Triển lãm nghệ thuật Việt Nam với chủ đề "Việt Nam! Từ huyền thoại đến hiện tại" được mở tại Bảo tàng Văn minh châu Á (Xin-ga-po) từ ngày 20-5-2008 đến 30-9-2008. Triển lãm bao gồm hơn 160 hiện vật quý hiếm về lịch sử và văn hóa Việt Nam từ cách đây 2.500 năm

Các chuyến thăm Xin-ga-po của các nhà lãnh đạo cấp cao Việt Nam:

- Chủ tịch Quốc hội Nguyễn Văn An (tháng 12-2003);
- Thủ tướng Phan Văn Khải (tháng 3-2004). Nhân chuyến thăm này, hai bên đã ký kết "Định hướng cơ bản về hợp tác toàn diện trong thế kỷ XXI", tạo cơ sở pháp lý thuận lợi thúc đẩy quan hệ hữu nghị và hợp tác nhiều mặt giữa hai nước;
- Thủ tướng Nguyễn Tấn Dũng (tháng 3-2001, tháng 7-2004, tháng 12-2005 trên cương vị Phó Thủ tướng; tháng 12-2006).

Hợp tác kinh tế hiệu quả

Về lĩnh vực đầu tư, các nhà đầu tư Xin-ga-po đánh giá Việt Nam là thị trường hấp dẫn, có nhiều tiềm năng và lợi thế trong phát triển kinh tế. Hiện Việt Nam là một trong những thị trường chính của Xin-ga-po ở khu vực Đông - Nam Á. Tính từ năm 1988 đến nay, Xin-ga-po đã đầu tư trực tiếp vào Việt Nam 543 dự án, với tổng số vốn đăng ký 10,7 tỉ USD, đứng đầu trong ASEAN và đứng thứ 2 trong tổng số 81 nước và vùng lãnh thổ đang đầu tư tại Việt Nam. Hầu hết các lĩnh vực kinh tế của Việt Nam đều được giới đầu tư Xin-ga-po lựa chọn; tuy nhiên, tập trung chính vào một số lĩnh vực như kết cấu hạ tầng, dịch vụ, kinh doanh bất động sản. Doanh nghiệp Xin-ga-po hiện có dự án đầu tư tại 24 tỉnh, thành phố của Việt Nam, song chủ yếu ở những tỉnh, thành phố có kết cấu hạ tầng kinh tế - kỹ thuật tốt, có sự điều hành thông thoáng, như Hà Nội (chiếm 33,8% tổng vốn đăng ký), Thành phố Hồ Chí Minh (chiếm 22,2% tổng vốn đăng ký), tỉnh Bình Dương (chiếm 9,7% tổng vốn đăng ký).

Các dự án đầu tư của Xin-ga-po tại Việt Nam hoạt động hiệu quả cao, đóng góp đáng kể vào giải quyết việc làm, xuất khẩu và tăng trưởng kinh tế Việt Nam. Minh chứng rõ nét nhất là Dự án liên doanh xây dựng khu công nghiệp VSIP giữa Tổng Công ty Becamex IDC - một doanh nghiệp nhà nước của Việt Nam và Tập đoàn SembCorp Industries của Xin-ga-po (năm 1996). VSIP được coi là lá cờ đầu trong các dự

án hợp tác giữa chính phủ hai nước và là một trong những khu công nghiệp thành công và hiệu quả nhất tại Việt Nam. Dự án này đã thu hút được 230 nhà đầu tư quốc tế đến từ 22 quốc gia với tổng số vốn đầu tư đạt 1,4 tỉ USD. Với diện tích 500 ha tại tỉnh Bình Dương, VSIP đã trở thành mái nhà chung của nhiều công ty lớn với 150 nhà máy đã đi vào hoạt động, thu hút 40.000 lao động. Với sự thành công của VSIP, các đối tác liên doanh đã triển khai xây dựng khu công nghiệp VSIP II (năm 2006) với sự tham gia của 28 nhà đầu tư đến từ 10 quốc gia, tổng số vốn đầu tư đạt 200 triệu USD. Và đến tháng 12-2007, VSIP Bắc Ninh đã được khởi công. Đây là VSIP đầu tiên tại miền Bắc và là dự án lớn thứ ba tại Việt Nam (tiếp theo VSIP I, II tại tỉnh Bình Dương). Cho đến nay, tổng số vốn đăng ký đầu tư vào V.SIP là 2 tỉ USD, tạo công ăn việc làm cho 75.000 lao động.

Về lĩnh vực thương mại, kim ngạch thương mại song phương Việt Nam - Xin-ga-po những năm gần đây tăng đều (năm 2005 đạt 6,4 tỉ USD, năm 2006: 7,7 tỉ USD, năm 2007: 9,8 tỉ USD). Hiện Xin-ga-po là đối tác thương mại lớn thứ 5 của Việt Nam. Tổng kim ngạch nhập khẩu của Việt Nam từ Xin-ga-po đạt 4.598 triệu USD (năm 2005); 7,7 tỉ USD (năm 2006). Các mặt hàng xuất khẩu chủ yếu của Xin-ga-po sang Việt Nam bao gồm sản phẩm lọc dầu, thiết bị xây dựng dân dụng, thiết bị xử lý dữ liệu. Xin-ga-po nhập khẩu chủ yếu từ Việt Nam các mặt hàng

dầu thô, nông sản (gạo, hạt tiêu, cà phê, lạc nhân, rau quả), giày dép, hàng công nghiệp, dệt may...

Nhằm thúc đẩy quan hệ hợp tác kinh tế, nhân chuyến thăm Xin-ga-po của Thủ tướng Phan Văn Khải (tháng 3-2004), hai nước đã nhất trí thực hiện sáng kiến kết nối hai nền kinh tế Việt Nam - Xin-ga-po do Thủ tướng Gô Chu Tông đưa ra trên 6 lĩnh vực: tài chính, đầu tư, thương mại, dịch vụ, giao thông vận tải, bưu chính viễn thông - công nghệ thông tin. Theo thỏa thuận, hai bên xây dựng Hiệp định khung về kết nối và 6 phụ lục trong từng lĩnh vực cụ thể.

Tháng 5-2005, Việt Nam đã đặt Văn phòng đại diện xúc tiến thương mại, đầu tư và du lịch của Thành phố Hồ Chí Minh tại Xin-ga-po với tên gọi "Nhà Việt Nam" có chức năng giao dịch, cung cấp thông tin, dịch vụ các quan hệ thương mại, đầu tư, du lịch giữa hai nước.

Tăng cường hợp tác giáo dục, khoa học - kỹ thuật

Xin-ga-po tích cực giúp đỡ Việt Nam trong lĩnh vực khoa học - kỹ thuật, phát triển nhân lực nhằm đáp ứng nhu cầu phát triển và tăng cường

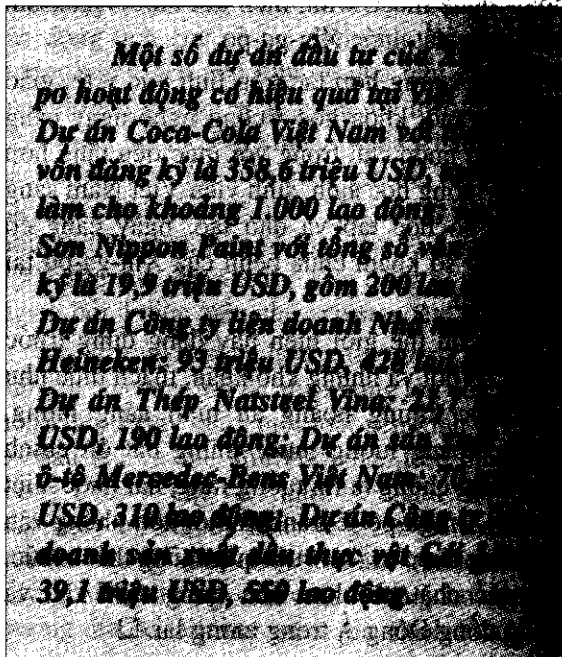
năng lực cạnh tranh. Tháng 8-1997, Xin-ga-po và Việt Nam đã thành lập Trung tâm Đào tạo kỹ thuật tại tỉnh Bình Dương nhằm đào tạo công nhân kỹ thuật cho các khu chế xuất. Xin-ga-po đóng góp 3 triệu USD từ Quỹ hỗ trợ Đông Dương cho trung tâm này. Sau 5 năm hoạt động, Trung tâm đã được chuyển giao toàn bộ cho Việt Nam. Ngoài các trung tâm bồi dưỡng và dạy nghề mở tại Việt Nam, Xin-ga-po còn cấp nhiều học bổng cho nhiều đối tượng khác nhau, từ học sinh phổ thông đến cán bộ nghiên cứu đi tham quan và trao đổi kinh nghiệm.

Từ năm 2000, hằng năm, Xin-ga-po cung cấp cho Việt Nam khoảng 150 đến 200 suất học bổng các loại (dài hạn, ngắn hạn) về đào tạo tiếng Anh, chuyên ngành trong khuôn khổ song phương và giữa ASEAN với nước thứ ba, trong đó có gần 20 suất học bổng bậc đại học. Ngoài ra, số học sinh, sinh viên Việt Nam du học tự túc tại Xin-ga-po ngày một tăng. Ngay từ đến cuối năm 2004 đã có khoảng 1.500 du học sinh Việt Nam tự túc tại Xin-ga-po. Thông qua Quỹ hỗ trợ Đông Dương (10 triệu USD) trong đó phần lớn dành cho Việt Nam, Xin-ga-po đã tích cực giúp chúng ta trong việc đào tạo quản lý và tiếng Anh cho cán bộ. Xin-ga-po cũng đã hỗ trợ cho Thành phố Hồ Chí Minh trong chương trình đào tạo 300 thạc sĩ và tiến sĩ.

Tháng 11-2001, Trung tâm Đào tạo Việt Nam - Xin-ga-po (VSTC) được thành lập, trụ sở của Trung tâm được đặt tại Hà Nội nhằm hỗ trợ đào tạo về nhân sự cho các thành viên mới của ASEAN. Từ khi thành lập (tới nay, VSTC đã tổ chức đào tạo cho hơn 2.000 cán bộ Việt Nam trên nhiều lĩnh vực: thương mại, du lịch, tài chính, hành chính công, WTO và luật pháp quốc tế... Gần đây, VSTC đã lập thêm một bộ phận đào tạo về công nghệ thông tin (IT) để phục vụ nhu cầu ngày càng tăng trong lĩnh vực này.

Hứa hẹn triển vọng hợp tác tốt đẹp

Đánh giá cao về những thành tựu của Việt Nam trong những năm qua, đặc biệt là tốc độ tăng trưởng kinh tế và sự hội nhập sâu rộng của

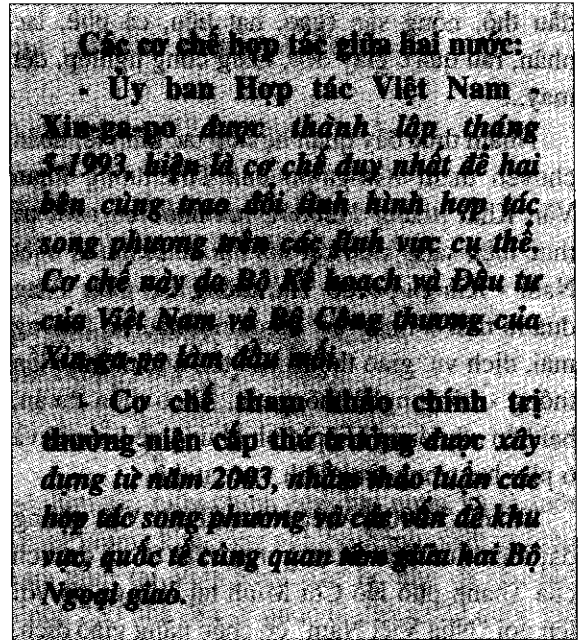

Việt Nam trên trường quốc tế qua việc Việt Nam gia nhập WTO và là Ủy viên không thường trực của Hội đồng Bảo an Liên hợp quốc nhiệm kỳ 2008 - 2009, Tổng thống Xín-ga-po S.R. Na-than nhận định: sự vươn lên mạnh mẽ của Việt Nam vừa là nguồn cổ vũ, vừa là nhân tố góp phần thúc đẩy hơn nữa quan hệ hai nước nói riêng, của toàn khối ASEAN nói chung. Là những thành viên của ASEAN, Việt Nam và Xín-ga-po hướng tới tiếng nói chung trong các vấn đề khu vực, khẳng định hợp tác chặt chẽ với các nước thành viên ASEAN cùng triển khai thực hiện Hiến chương ASEAN nhằm sớm xây dựng thành công một cộng đồng ASEAN năng động, liên kết chặt chẽ và hiệu quả vào năm 2015.

Xín-ga-po là một trong những nhà đầu tư lớn nhất tại Việt Nam, ngược lại, Việt Nam cũng là một thị trường lớn, một điểm đến hấp dẫn về đầu tư và du lịch đối với Xín-ga-po. Đây chính là điều kiện thuận lợi để phát triển hơn nữa quan hệ giữa hai nước trên cơ sở hợp tác bình đẳng cùng có lợi. Trước mắt, chính phủ Xín-ga-po khuyến khích các doanh nghiệp nước này tăng cường hợp tác với Việt Nam trong lĩnh vực quy hoạch đường sá và xây dựng nhà ở tại các đô thị lớn của Việt Nam, cũng như khuyến khích đầu tư vào các cảng biển có quy mô lớn.

Trong lĩnh vực tài chính - ngân hàng, Ngân hàng Nhà nước Việt Nam và Tổng cục Tiền tệ Xín-ga-po tiến tới thực hiện Bản ghi nhớ tăng cường hợp tác trong lĩnh vực ngân hàng vừa được hai bên ký kết hồi tháng 1-2008. Bản ghi nhớ cho phép hai cơ quan quản lý tiền tệ của hai nước hợp tác sâu hơn trong công tác giám sát ngân hàng, tăng cường liên kết trên lĩnh vực ngân hàng giữa hai nền kinh tế. Đây là một trong những sáng kiến hợp tác song phương trong khuôn khổ Hiệp định liên thông kinh tế.

Ngoài ra, lĩnh vực du lịch cũng được Chính phủ hai nước nhất trí đẩy mạnh thông qua trao đổi kinh nghiệm quảng bá và quản lý; xây dựng các tuyến đường du lịch liên thông giữa hai nước. Lĩnh vực này hứa hẹn triển vọng phát triển mạnh. Hai bên cũng thúc đẩy các hoạt động giao

lưu văn hóa giữa thế hệ trẻ, thanh niên hai nước, qua đó tăng cường sự hiểu biết, tin cậy lẫn nhau. Hoạt động trước mắt là chương trình *Lễ hội Việt Nam* do Chính phủ Xín-ga-po tổ chức nhân dịp kỷ niệm 35 năm quan hệ Việt Nam - Xín-ga-po. Chương trình bao gồm phần trưng bày nghệ thuật Việt Nam tại 14 bảo tàng nhà nước và phòng tranh tư nhân, các buổi hội thảo về văn hóa - nghệ thuật, trình diễn ẩm thực Việt Nam trên khắp đất nước Xín-ga-po.

Tăng cường hợp tác trên lĩnh vực y tế, giáo dục đào tạo, khoa học - công nghệ ngày càng được hai nước chú trọng với mục tiêu tăng hơn nữa số lượng học sinh, sinh viên Việt Nam sang Xín-ga-po học tập và đào tạo, ngày càng có nhiều cơ sở khám chữa bệnh của Xín-ga-po tại Việt Nam.

Mặc dù thế giới hiện nay đang đứng trước nhiều cơ hội và những khó khăn, thách thức như các cuộc khủng hoảng an ninh năng lượng, khủng hoảng lương thực, những bất ổn chính trị... song chúng ta tin tưởng rằng, hai nước Việt Nam - Xín-ga-po sẽ tranh thủ tốt hơn những vận hội đang được mở ra, vượt qua những thách thức, hợp tác chặt chẽ hơn nữa trong ASEAN, và Cộng đồng Đông Á trong tương lai. □